

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР

АЖЛЫН ДААЛГАВАР

**УЛСЫН ТӨСВӨӨС ЭРГЭН ТӨЛӨГДӨХ НӨХЦӨЛТЭЙ КОНЦЕССЫН
"БАРИХ-ШИЛЖҮҮЛЭХ" ТӨРЛӨӨР ХЭРЭГЖСЭН ТӨСӨЛ, АРГА
ХЭМЖЭЭНИЙ ХЭРЭГЖИЛТ, ТӨСЛИЙН ЗУРАГ ТӨСӨЛ, ТӨСӨВТ
ӨРТӨГ БОЛОН АЖЛЫН ГҮЙЦЭТГЭЛД ДҮГНЭЛТ ГАРГАХ**

Улаанбаатар-2020 он

УЛСЫН ТӨСВӨӨС ЭРГЭН ТӨЛӨГДӨХ НӨХЦӨЛТЭЙ КОНЦЕССЫН "БАРИХ-ШИЛЖҮҮЛЭХ" ТӨРЛӨӨР ХЭРЭГЖСЭН "СОНГИНО СУМ-ХЯРГАС НУУРЫН ЗҮҮН ХАЯА ЧИГЛЭЛД 135.5 КМ", "ТОСОНЦЭНГЭЛИЙН 4 ЗАМЫН УУЛЗВАР-НӨМРӨГ-СОНГИНО ЧИГЛЭЛД 167 КМ" ХАТУУ ХУЧИЛТТАЙ АВТО ЗАМ БАРИХ ТӨСЛИЙН ЗУРАГ ТӨСӨЛ, ТӨСӨВТ ӨРТӨГ БОЛОН АЖЛЫН ГҮЙЦЭТГЭЛД ДҮГНЭЛТ ГАРГАХ АЖЛЫН ДААЛГАВАР

Улаанбаатар хот

АЖЛЫН ЗОРИЛТ:

Улсын төсвөөс эргэн төлөгдөх нөхцөлтэй концессын "барих-шилжүүлэх" төрлөөр хэрэгжсэн "Сонгино сум-хяргас нуурын зүүн хаяа чиглэлийн 135.5 км", "Тосонцэнгэлийн 4 замын уулзвар-нөмрөг-сонгино чиглэлийн 167 км" хатуу хучилттай авто замын барилга байгууламжийн зураг төсөл, төсөвт өртөг болон ажлын гүйцэтгэл нь Монгол Улсын хууль тогтоомжоор тодорхойлогдсон зарчим, шаардлага, олон нийтийн эрх ашиг, технологи арга туршлага, бусад хэм хэмжээнд нийцэж байгаа эсэхийг нягтлан шалгаж, шинжээчийн дүгнэлт гаргахад энэхүү ажлын зорилт оршино.

Байршил: Увс аймаг, Сонгино сум /135.5 км авто зам/
Завхан аймаг, Тосонцэнгэл сум /167 км авто зам/

1. ОРШИЛ:

Монгол Улсын Их Хурлын 2017 оны 04 дүгээр сарын 14-ний өдрийн "Монгол Улсын 2017 оны төсвийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль баталсантай холбогдуулан авах арга хэмжээний тухай" 29 дүгээр тогтоолын 7 дахь заалтад "улсын төсвөөс эргэн төлөгдөх нөхцөлтэй концессын "барих-шилжүүлэх" төрлөөр хэрэгжиж байгаа төсөл, арга хэмжээнд **"хөндлөнгийн аудит хийж, аудитын дүгнэлт гарах хүртэлх хугацаанд санхүүжилтийг түр хойшлуулах"** гэж заасан.

2. ҮНДЭСЛЭЛ:

Аудитыг Улсын Их Хурлын Төсвийн байнгын хорооны 2020 онд гүйцэтгэх "Аудитын сэдэв батлах тухай" 05 дугаар тогтоол, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын "Аудитын төлөвлөгөө батлах тухай" А/100 дугаар тушаалыг үндэслэн Төрийн аудитын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1-д заасан Үндэсний аудитын газрын бүрэн эрхийн хүрээнд хийнэ.

3. ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ:

Сонгино сум-Хяргас нуурын зүүн хаяа чиглэлийн 135.5 км хатуу хучилттай авто зам

Засгийн газрын "Төрийн өмчийн концессын зүйлийн жагсаалт батлах тухай" 2013 оны 317 дугаар тогтоолоор Сонгино сум-Хяргас нуурын зүүн хаяа чиглэлд 135.5 км хатуу хучилттай авто зам барих төсөл, арга хэмжээг концессын "барих-шилжүүлэх" төрлөөр хэрэгжүүлэх, концесс эзэмшигчийг уралдаант шалгаруулалтаар сонгон шалгаруулахаар баталсан байна.

Эдийн засгийн хөгжлийн яам /хуучнаар/ 2014 онд төслийн уралдаант шалгаруулалтыг зарласан ч оролцогч шалгараагүй бөгөөд Хөрөнгө оруулалтын газар

/хуучнаар/ 2016 онд нь “Концессын тухай хууль”-ийн 17 дугаар зүйлийн 17.1.3 дах хэсэгт заасныг үндэслэн концесс эзэмшигчээр “Хос мөнгөн зам” ХХК-ийг шалгаруулжээ.

Концесс эзэмшигч шалгарснаар Засгийн газрын 2016 оны “Концессын гэрээ байгуулах эрх олгох тухай” 213 дугаар тогтоол батлагдаж Засгийн газрын 2016 оны 12 дугаар сарын 28-ны өдрийн 63 дугаар тэмдэглэлээр өгсөн үүрэг чиглэлийн дагуу Сонгино сум-Хяргас нуурын зүүн хаяа чиглэлийн 135.5 км хатуу хучилттай авто зам төслийн концессын гэрээг 2017 оны 2 дугаар сарын 3-ны өдөр байгуулсан байна.

Төслийн нийт өртөг:

86 508 551 ам доллартай тэнцэх төгрөг

Хөрөнгө оруулалтын эргэн төлөлтийн хуваарь:

2020 онд 51,905,130 ам доллартай тэнцэх төгрөг,

2021 онд 34,603,420 ам доллартай тэнцэх төгрөг

Концессын гэрээний хугацаа:

2017 оны 7 дугаар сарын 30-ны өдөр

Сонгино сум-Хяргас нуурын зүүн хаяа чиглэлд 135.5 км хатуу хучилттай авто зам барих төсөл, арга хэмжээг байнгын ашиглалтад оруулах Улсын комиссын бүрэлдэхүүн 2018 оны 12 дугаар сард ажиллаж барилга угсралтын ажлын эхний хэсэг болох 83.3 км авто замыг хүлээн авсан бол 2 дугаар хэсэг болох 52.2 км авто замыг 2019 оны 10 дугаар сард Улсын комисст хүлээлгэн өгч байнгын ашиглалтад оруулжээ.

Тосонцэнгэлийн 4 замын уулзвар-Нөмрөг-Сонгино чиглэлийн 167 км хатуу хучилттай авто зам

Засгийн газрын “Төрийн өмчийн концессын зүйлийн жагсаалт батлах тухай” 2013 оны 317 дугаар тогтоолоор Тосонцэнгэлийн 4 замын уулзвар-Нөмрөг-Сонгино чиглэлийн 167 км хатуу хучилттай авто зам барих төсөл, арга хэмжээг концессын “барих-шилжүүлэх” төрлөөр хэрэгжүүлэх, концесс эзэмшигчийг уралдаант шалгаруулалтаар сонгон шалгаруулахаар баталсан байна.

Хөрөнгө оруулалтын газар /хуучнаар/ 2016 онд уралдаант шалгаруулалтыг зохион байгуулсан бөгөөд “Концессын тухай хууль”-ийн 17 дугаар зүйлийн 17.1.3¹ дахь хэсэгт заасныг үндэслэн “Монгол ЛЗ зам гүүр” ХХК-ийг концесс эзэмшигчээр шалгаруулсан байна.

Засгийн газрын “Концессын гэрээ байгуулах эрх олгох тухай” 2016 оны 4 дүгээр сарын 25-ны өдрийн 226 дугаар тогтоол батлагдснаар “Монгол ЛЗ зам гүүр” ХХК-тай концессын шууд гэрээ байгуулах шийдвэр гарч 2016 оны 7 дугаар сарын 19-ний өдөр концессын гэрээг байгуулжээ.

Төслийн нийт өртөг:

662 453 581 юаньтай тэнцэх төгрөг.

Хөрөнгө оруулалтын эргэн төлөлтийн хуваарь:

232,934,389 юань- 2019 оны 3 дугаар сарын 31-ний өдрөөс өмнө

151,408,683 юань- 2020 оны 3 дугаар сарын 31-ний өдрөөс өмнө

143,173,064 юань- 2021 оны 3 дугаар сарын 31-ний өдрөөс өмнө

¹ “уралдаант шалгаруулалт зарласан боловч санал ирээгүй, эсхүл шаардлагад нийцсэн санал ирээгүй бөгөөд уралдаант шалгаруулалт дахин зарласан ч шаардлагатай хугацаанд санал ирэх магадлал бага гэж эрх бүхий этгээд үзсэн”

134,937,445 юань- 2022 оны 3 дугаар сарын 31-ний өдрөөс өмнө

Концессын гэрээний хугацаа:

2018 оны 10 дугаар сарын 31-ний өдөр

Төслийн санхүүжилтийн эргэн төлөлтийн хуваарийн дагуу 2020 оны Монгол Улсын төсвийн тухай хуульд 62.8 тэрбум төгрөг батлагдсан.

4.АЖЛЫН ЗОРИЛГО:

Авто зам, гүүрийн барилга, байгууламжийн зураг төсөл, төсөвт өртөг нь норм, норматив, стандартын дагуу зохиогдсон эсэх, барилга угсралтын ажлыг зураг, төслийн дагуу чанартай гүйцэтгэсэн эсэх, зураг, төсөл зохиогч болон захиалагчийн хяналт үр дүнтэй хийгдсэн эсэх талаар мэргэжлийн дүгнэлт гаргаж холбогдох зөвлөмж боловсруулна.

Улсын төсвөөс эргэн төлөгдөх нөхцөлтэй концессын “барих-шилжүүлэх” төрлөөр хэрэгжсэн эмнэлэг, цэцэрлэгийн барилга байгууламжийн зураг төсөл, төсөв болон ажлын гүйцэтгэлд дүгнэлт гаргах ажлыг дараах зорилтын хүрээнд хэрэгжүүлнэ. Үүнд:

АВТО ЗАМ, ГҮҮРИЙН БАРИЛГА УГСРАЛТЫН АЖИЛД ДҮГНЭЛТ ГАРГАХ АЖИЛБАР

Улсын төсвөөс эргэн төлөгдөх нөхцөлтэй концессын "барих-шилжүүлэх" төрлөөр хэрэгжсэн “Сонгино сум-хяргас нуурын зүүн хаяа чиглэлийн 135.5 км”, “Тосонцэнгэлийн 4 замын уулзвар-нөмрөг-сонгино чиглэлийн 167 км” авто замын барилга байгууламжийн зураг төсөл, төсөв болон ажлын гүйцэтгэлд дүгнэлт гаргах ажлыг дараах зорилтын хүрээнд хэрэгжүүлнэ. Үүнд:

1. Авто зам, гүүрийн барилга байгууламжийн зураг төсөл нь холбогдох хууль тогтоомж, стандарт, норм, дүрмийн шаардлагыг хангаж, холбогдох төлөвлөлт, судалгаанд үндэслэсэн эсэхэд шинжээчийн дүгнэлт гаргах;
2. Авто зам, гүүрийн барилга байгууламжийн төсөв нь батлагдсан зураг төслийн дагуу холбогдох хууль тогтоомж, стандарт, жишиг, норм, үнэлгээний дагуу үнэн зөв, бодитой зохиогдож, хянагдсан эсэхэд дүгнэлт гаргах;
3. Авто зам, гүүрэн байгууламжийн дараах үе шатны ажлуудад дүгнэлт гаргах;
  - шороон далан барих ажил
  - хиймэл байгууламж барих ажил
  - суурийн ажил
  - хучилтын ажил
  - хөвөөний ажил
  - авто замын тоноглол, тохижилт, тэмдэг, тэмдэглэгээний ажлын гүйцэтгэлийг нягталж, дүгнэлт гаргах;
4. Авто зам, гүүрэн байгууламжийн техник ашиглалтын түвшин тогтоох дараах ажлуудад дүгнэлт гаргах;
  - геометр хэмжээс
  - хучилтын гадаргуугийн тэгш бус байдал
  - хучилтын зузаан
  - асфальт бетоны хольцын орцын шинжилгээ
  - битумын шинжилгээний дүгнэлт
  - хучилтын дундаж нягтралт

- төмөрбетоны марк
- гулсалтын эсэргүүцэл
- хучилтын ачаа-даацын харьцааг тус тус тодорхойлж дүгнэлт гаргах

5. Авто зам, гүүрийн барилга байгууламжийн угсралтын үе шатны ажлуудад хяналтын зөвлөх үйлчилгээ үзүүлсэн байдал, өгсөн зааварчилгаа, түүнийг хэрэгжүүлж ажилласан байдлыг нягтлан шалгах;

6. Авто зам, гүүрийн барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах техникийн болон улсын комисс ажилласан бол тэдгээрээс өгсөн үүрэг даалгавар хэрэгжсэн эсэхэд дүгнэлт гаргах;

7. Шинжээчийн дүгнэлт гаргах ажлын явцад орц, материалын тоо хэмжээ, нэр төрөл, чанар, агууламж зэргийн хувьд батлагдаж, хянагдсан төсөв болон бодит гүйцэтгэл хооронд зөрүү илэрсэн тохиолдолд гүйцэтгэлийн өртөгт үзүүлэх нөлөөллийг тогтоож, барилга угсралтын явцад төсөвт гарсан хэмнэлт, хэтрэлтийг тоо хэмжээ болон үнийн дүнгээр гаргах.

5.АЖЛЫН ХАМРАХ ХҮРЭЭ

Ажлын зорилтын хүрээнд Сангийн яам, Үндэсний хөгжлийн газар, салбар хариуцсан төрийн төв болон төрийн захиргааны, нутгийн захиргааны байгууллага болон зураг төсвийг зохиогч, магадлал хийсэн хуулийн этгээд, концесс эзэмшигчид, захиалагчийн хяналтыг хэрэгжүүлэгч, зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэгч аж ахуйн нэгж зэрэг байгууллагуудаас төсөл, арга хэмжээний төлөвлөлт, хэрэгжилт, гүйцэтгэлтэй холбоотой шаардлагатай баримт материалыг ҮАГ-ын аудитын баг гаргуулна.

Бэлтгэгдсэн ажлын баримт материалд тулгуурлан үндсэн зорилгыг хэрэгжүүлэх болон баримтат нотлох зүйлсэд үндэслэн төслийн байршил дээр үзлэг шалгалт хийх, ажлын тоо хэмжээг тулгах, дүн шинжилгээ, давтан тооцоолол хийнэ.

Дүгнэлт гаргах концессын “барих-шилжүүлэх” төрлөөр хэрэгжиж байгаа төсөл, арга хэмжээний нэр, төсөвт өртөг, санхүүжих дүнг хүснэгтээр харуулбал,

№	Төсөл, арга хэмжээний нэр, хүчин чадал, байршил	Хугацаа		2020 оны төсвийн тухай хуулиар		Гүйцэтгэгчийн нэр
		эхлэх	дуусах	төсөвт өртөг	санхүүжих дүн	
1	Сонгино сум-Хяргас нуурын зүүн хаяа чиглэлийн 135.5 км хатуу хучилттай авто зам	2017	2021	231,172.5	130,000.0	“Хос мөнгөн зам”
2	Тосонцэнгэлийн 4 замын уулзвар-Нөмрөг-Сонгино чиглэлийн 167 км хатуу хучилттай авто замын төсөл	2016	2020	251,466.5	62,866.6	“Монгол ЛЗ зам гүүр” ХХК
НИЙТ ДҮН				482,639.0	192,866.6	

6.ХҮЛЭЭГДЭЖ БУЙ ҮР ДҮН, БҮТЭЭГДЭХҮҮН

Концессын гэрээгээр хэрэгжиж байгаа авто зам, гүүрийн барилга байгууламжийн төслийн зураг төсөл, төсөвт өртөг, холбогдох хууль тогтоомж, дүрэм журам, норм, норматив, стандартаар тавигдах бусад шаардлагуудыг хангасан эсэх, техникийн шаардлагын дагуу баригдсан эсэхийг хянан үзэж мэргэжлийн дүгнэлт гаргахын зэрэгцээ, дүгнэлт гаргах үйл ажиллагааны үр дүнг тусгасан шинжээчийн тайлан бичнэ.

7.УДИРДЛАГА, ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ

Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлж, дүгнэлт гаргах ажлыг гэрээгээр гүйцэтгэх хуулийн этгээд болон тус хуулийн этгээдийн ажиллуулах шинжээчид нь Үндэсний аудитын

газрын Гүйцэтгэлийн аудитын газрын Үйлдвэр, дэд бүтцийн салбарын аудитын баг бүрэлдэхүүнтэй хамтарч ажиллана.

Ажлын даалгаврыг гүйцэтгэхээр шалгарсан хуулийн этгээд, шинжээчид нь ажил эхлүүлэх болон хүндрэл бэрхшээл, эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэн захиалагч /Үндэсний аудитын газар/-тай урьдчилсан уулзалт, ярилцлага хийх, шаардлагатай асуудлаар нэмэлт тодруулга авч ажиллаж болно.

Үе шатны ажлын явцад илэрсэн, хэрэгжүүлэх явцад үүссэн, шийдвэрлэх боломжгүй асуудал бий болсон тухай бүр захиалагч талын холбогдох албан тушаалтанд шууд мэдэгдэнэ.

8.АЖИЛ ГҮЙЦЭТГЭХ ХУГАЦАА

Эхлэх хугацаа: 2020 оны..... сарын...-ны өдөр
Дуусах хугацаа: 2020 оны..... сарын...-ны өдөр

9.ТӨЛБӨРИЙН НӨХЦӨЛ

Захиалагч, Санхүүжүүлэгч, Гүйцэтгэгчийн хооронд байгуулах гурван талын гэрээнд гүйцэтгэх ажлын цар хүрээ, тоо хэмжээнээс хамаарч гэрээний үнийн дүнг тусгана.

Төлбөрийг Монгол төгрөгөөр олгох бөгөөд ажлын хөлсөнд гүйцэтгэгч, шинжээчид холбогдох бүх зардал, татвар, хураамж багтсан байна.

Гүйцэтгэгчийн ажлын үр дүнд захиалагчаас өгсөн үнэлгээнд тулгуурлан санхүүжүүлэгч гэрээнд заасан төлбөрийг 100 хүртэл хувиар олгоно.

Гэрээ байгуулагдсаны дараа гэрээт ажлын урьдчилгаа төлбөрт гэрээний үнийн дүнгийн 40 хүртэл хувийг олгох ба үлдэгдэл санхүүжилтийг 2 хувааж олгоно.

Үлдэгдэл санхүүжилтийн эхний хэсэг буюу гэрээний үнийн дүнгийн 40 хүртэл хувийг гэрээт ажлыг Захиалагч тал хянаж, хүлээн авсны дараа олгох бол үлдэгдэл санхүүжилтийн сүүлийн хэсэг болох гэрээний үнийн дүнгийн 20 хувьтай тэнцэх төлбөрийг концессын төслүүдэд ҮАГ-аас гаргах дүгнэлт, тайлан бэлтгэгдэж, УИХ болон бусад талуудад хүргүүлсний дараа олгоно.

11.ШИНЖЭЭЧИД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА БОЛОН АЖЛЫН ТУРШЛАГА

Шинжээчдийн баг нь дараах шаардлагыг хангасан боловсон хүчний бүрэлдэхүүнтэй байна.

Авто замын инженер мэргэжилтэй

- Авто замын зураг төсөл боловсруулах чиглэлээр 10-аас доошгүй жил ажилласан, ажлын дадлага туршлагатай, мэргэшсэн инженер зэрэгтэй 1 хүн;
- Авто замын барилга угсралтын чиглэлээр 10-аас доошгүй жил ажилласан ажлын дадлага туршлагатай, мэргэшсэн инженер зэрэгтэй 1 хүн;
- Авто замын болон хиймэл байгууламжийн /гүүр, ус зайлуулах хоолой/ төсөв боловсруулах, хянах, магадлал хийх эрхтэй, тэргүүлэх зэрэгтэй төсөвчин 1 хүн.

Гүүрийн инженер мэргэжилтэй

- Төмөрбетон гүүрийн зураг төсөл боловсруулах чиглэлээр 10-аас доошгүй жил ажилласан ажлын дадлага туршлагатай, мэргэшсэн инженер зэрэгтэй 1 хүн;
- Төмөрбетон гүүр, ус зайлуулах байгууламжийн барилга угсралтын чиглэлээр 10-аас доошгүй жил ажилласан, ажлын дадлага туршлагатай, мэргэшсэн инженер зэрэгтэй 1 хүн.

Шинжээчдийн баг нь дээрх шаардлагыг хангасан нийт 5 хүний бүрэлдэхүүнтэй байх бөгөөд /хуулийн этгээд, иргэний түншлэл эсвэл хуулийн этгээдийн түншлэл/ байж болно.

Нууцлал: Шинжээч нь ажлын явцад олж авсан болон мэдсэн төр, байгууллага, хувь хүний нууцад хамаарах мэдээллийн нууцлалыг хадгалах ба гэрээгээр тохиролцсон ажилд оролцож дүгнэлт гаргах үйлчилгээ үзүүлэхдээ мэргэжлийн болон ёс зүйн өндөр түвшинд шударгаар хийж төрийн аудитын байгууллагын ажилтны ёс зүйн дүрмийг нэгэн адил даган мөрдөж ажиллана.

Шинжээч нь Монгол Улсын холбогдох хууль тогтоомжийг үйл ажиллагаандаа мөрдлөг болгон ажлын даалгаварт заасан ажлыг мэргэжлийн болон чанарын өндөр түвшинд хийж, шаардлагатай судалгаа, шинжилгээ, тооцоо бусад ажлыг хугацаанд нь үнэн зөв чанартай хийж гүйцэтгэнэ.

Шинжээч нь хууль тогтоомжид нийцсэн шаардлагын дагуу ашиг сонирхлын зөрчилгүй гэдгээ бүрэн илэрхийлсэн мэдэгдлийг гаргаж, албан үүрэгт хөндлөнгөөс нөлөөлөх байдал үүсвэл эрх бүхий албан тушаалтанд нэн даруй мэдэгдэх бөгөөд Үндэсний аудитын газартай иж бүрэн түншлэлийн чиглэлээр нэгдмэл сонирхолтойгоор хамтран ажиллана.

АЖЛЫН ДААЛГАВРЫН ӨӨРЧЛӨЛТ

АЖЛЫН ДААЛГАВАР	ӨМНӨХ	ОДООГИЙН
<p>ШИНЖЭЭЧИД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА БОЛОН АЖЛЫН ТУРШЛАГА</p>	<p>Шинжээчдийн баг нь зохих шаардлагыг хангасан иргэн, хуулийн этгээд ажиллана.</p>	<p>Шинжээчдийн баг нь зохих шаардлагыг хангасан хуулийн этгээд, иргэний түншлэл эсвэл хуулийн этгээдийн түншлэл байж болно.</p> <p>Нууцлал:</p> <p>Шинжээч нь ажлын явцад олж авсан болон мэдсэн төр, байгууллага, хувь хүний нууцад хамаарах мэдээллийн нууцлалыг хадгалах ба гэрээгээр тохиролцсон ажилд оролцож дүгнэлт гаргах үйлчилгээ үзүүлэхдээ мэргэжлийн болон ёс зүйн өндөр түвшинд шударгаар хийж төрийн аудитын байгууллагын ажилтны ёс зүйн дүрмийг нэгэн адил даган мөрдөж ажиллана.</p>